

Oponentský posudek na bakalářskou esej

Aneta Macounová, Ženy, které zůstaly bez domova. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2012, 74 stran textu včetně přílohy.

Autorka předložené bakalářské práce zvolila závažné a stále aktuálnější téma bezdomovství, respektive bezdomovectví, přičemž se speciálně soustředila na méně známý a méně viditelný typ, a to bezdomovství žen. Svoji bakalářskou esej koncipovala Aneta Macounová vedle úvodu a závěru do dvou poměrně vyrovnaných bloků, a to části tzv. teoretické (s.3-30) a části praktické (s.31-68). V teoretické části se nejprve věnovala vymezení pojmů, a to samotnému bezdomovství a pojmům s tímto termínem více či méně souvisejícím (sociální exkluze, sociální a kulturní kapitál, socializace a rodina). Dále se zabývala příčinami (kap. II/2 – s.13-15) a formami bezdomovství (kap. II/3 – s.16-17). V krátkosti (kap.II/4 – s. 18-19) se dotkla ve vztahu k pojednávanému tématu důležitých okolností, a to bezdomovství podle genderu a věku a rozdílů v bezdomovství u mužů a žen. V závěru teoretické části pak charakterizovala různé organizace pracující s bezdomovci (kap. II/7 – s. 24-30).

V praktické části podala autorka přehled o metodologickém přístupu (kap. III/8 – s. 31-39) při koncipování svého výzkumu, jeho realizaci v terénu (sběr dat, výzkumný vzorek) i při analýze a interpretaci výzkumem shromážděných dat. Následně v tomto bloku charakterizovala „Dům Naděje Vršovice“. Stěžejní oddíl této části pak věnovala Aneta Macounová rozhovorům s 12 vybranými klientkami „Domu Naděje Vršovice – azylového domu“ a jejich shrnutí (kap. III/10 – s.43-63). V závěru praktického bloku se zaměřila na srovnání jí realizovaných rozhovorů se dvěma již uskutečněnými výzkumy k obdobné tématice. Na jedné straně porovnávala s výzkumem „Kudy ke dnu. Analýza charakteristik klientů Naděje, o.s., středisko Praha, Bolzanova“ (L. Prudký-M. Šmídová) a na druhé straně s bakalářskou prací „Specifika a příčiny vzniku bezdomovství“ (A. Slavíček). Bakalářská práce Anety Macounové je vedle závěru ukončena seznamem literatury i dalších použitých zdrojů a také přílohou.

Aneta Macounová se ve své bakalářské eseji pokusila proniknout do závažné a nesnadno uchopitelné problematiky. O obtížnosti zvoleného tématu svědčí mimo jiné i autorčino nejednoznačné vymezení cíle práce, kdy na straně jedna píše, že „cílem bylo zjistit, jaké jsou příčiny vzniku bezdomovství u žen, v závislosti na třech možných variantách trajektorií „cest ke dnu“ a čím je bezdomovství žen specifické“ a dále uvádí, že cílem jejího výzkumu „byly vybrané klientky Domu Naděje Vršovice – azylového domu, u kterých zjišťovala, jak se stalo, že propadly sociální sítí a jak tuto situaci samy reflektují“. Tento „druhý“, respektive výzkumný cíl mnohem lépe vystihuje situaci, kterou se ve své bakalářské práci zabývala. Tomu konečně přibližně odpovídá i další její vymezení cíle na straně 34, tedy že cílem práce „bylo zjistit, do jaké míry odpovídá skutečný život klientek, které se účastnily rozhovorů, vybraným variantám trajektorií cest k životu bez domova“.

Za stěžejní část celé bakalářské eseje je třeba považovat pasáž druhého bloku, která se zabývá autorčíným vlastním výzkumem a jeho srovnáváním s obdobnými výzkumy, i když se často jedná o komparaci spíše mechanickou. V kapitole III/10 (s názvem Rozhovory s vybranými klientkami Domu Naděje Vršovice – azylového domu) je nutno upozornit, že její

obsah neodpovídá názvu – nejedná se o rozhovory s vybranými klientkami ve smyslu zaznamenaných otázek a odpovědí, ale jde spíše v první části každého takového tzv. rozhovoru o charakteristiku respondentek a ve druhé části spíše o zkratku jejich životního příběhu. Konečně pokud by se jednalo o rozhovory ve vlastním slova smyslu, byly by pravděpodobně zařazeny až v příloze. V závěru autorka střízlivě, nicméně ne vždy přesně či odpovídajícím způsobem, shrnula výsledky, k nimž na základě analýzy výzkumem shromážděných dat dospěla. Např. její dílčí tvrzení, že „ve výzkumu se také potvrdilo, že nejčastějším důvodem propadu sociální sítí u žen jsou vztahové problémy, zatímco u mužů jsou to faktory osobní“ neodpovídá realitě, protože autorka se ve svém výzkumu zabývala pouze ženami. V závěru též píše o potvrzení hypotézy, aniž by v předchozí části s hypotézou pracovala.

Předložená bakalářská esej Anety Macounové jako celek je přehledná, logicky strukturovaná a v obou základních blocích vyvážená. Ocenit je třeba autorčinu odvahu pustit se do nelehkého tématu a realizovat rozhovory se ženami, které se nacházejí ve velmi obtížné situaci. Formální stránka bakalářské eseje je s drobnými výhradami (opakované chyby ve slovesu vyplývat /poprvé již v anotaci/, překlepy, vynechaná či naopak nadbytečná písmenka a podobně) na slušné úrovni. Bez ohledu na výše uvedené připomínky lze souhrnně konstatovat, že bakalářská práce Anety Macounové odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ závěrečných studentských prací kladeny a doporučuji ji proto k obhajovacímu řízení. Navrhuji celkové hodnocení jako velmi pěknou „velmi dobrou“.

20.7. 2012

Miloslava Turková